

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Instalarea

noului protopresbiter al tractului Timișoara

Duminecă, în 23 Noembrie a avut loc în Timișoara instalarea canonică a nou alesului protopresbiter d. Dr. Patrachie Țiucra. După cum se știe numitul d. protopresbiter a fost ales și confirmat de protopresbiter al Timișorii încă înainte cu doi ani. Criza de locuință însă, ce dominează preste tot, mai ales însă pe la orașe, a împiedecat instalarea canonică aproape doi ani. Natural bucuria tractului și în special a orașului Timișoara la instalarea de Duminecă după întârziere de doi ani a fost cu atât mai potențată, căci absența de doi ani a protopresbiterului ort. rom. din Timișoara a avut o repercusiune nespus de dăunătoare asupra stării bisericești naționale din centrul Banatului. Meritul neperitor al salvării acestei situațiuni anormale în care ajunsese biserica ort. română și preste tot elementul român din Timișoara, îi revine înțeleptei primării a orașului, care spre lauda ei fie zis, a știut afla espedientul efiecare și mult grăitor, care în veci îi va glorifica numele bun și reputația recunoscută. Aceasta înțeleaptă primărie a pus la dispoziție tractului Timișoara pe vecie și cu drept de proprietate, un intravilan al orașului înzestrându-l cu o casă confortabilă construită de nou cu multă pricepere și chel-tuală destinată pentru locuință permanentă a protopresbiterului ort. rom. actual și viitor. Prin acest gest nobil, primăria orașului și-a eternizat nunumai bunul nume și marea reputațiune, ci a ușurat în mod foarte simțitor soarta comunelor bisericești ale tractului protopresbiteral, cărora în lipsa acestui imobil li se impunea sarcina și îndatorirea foarte grea: de a procura însele localul necesar și potrivit pentru adăpostirea protopresbiterului lor.

Actul instalării canonice, de și Dumineca în 23 Noembrie a domnit un frig teribil, a decurs cu cea mai mare solemnitate. Mandatarul P. S. S. D. Episcop diecezan și al Ven. Consistor, d. Mihai Păcățianu, asesor consist, însoțit de d. protodiacon ceremonial diecezan, au sosit la Timișoara cu trenul de 8 oare d. întâmpinați fiind la gară și conduși fiind d'aici la biserica catedrală într'o trăsură împodobită cu flori. Sf. biserică catedrală s'a dovedit și de astădată prea mică spre a putea cuprinde în sinul ei imensa mulțime ce grăbise la marea sărbătoare a instalării. Tot ce are Timișoara mai select a grăbit să-și asigure din vreme un loc în sf. biserică. Sf. liturghie a fost celebrată cu mare fast de către 10 preoți în frunte cu mandatarul arhieresc și nou alesul d. protopresbiter. Răspunsurile liturgice le-a dat cu multă preciziune corul bisericii catedrale, condus de către destoinicul dirigent d. Gh. Ioanovici, inspector școlar. La Priceasnă întreg corul preoțesc descinde din sf. altar în frunte cu P. O. D. mandator arhieresc; acesta de pe sf. amvon dă citire actelor oficiale referitoare la alegerea, confirmarea și întronizarea canonică a noului d. protopresbiter, pe care în numele P. S. S. D. lui Episcop diecezan îl felicită, îl recomandă obștei și i pofteste spor mănos întru conducerea tractului și păstoria sufletelor. Nou alesul d. protopresbiter după ce aduce mulțumirile sale P. S. D. Episcop diecezan și domnului mandator arhieresc, precum și clerului și poporului credincios care l-a onorat cu încrederea sa, rostește o cuvântare plină de învățături morale, potrivită stărilor pre care ce le trăiesc creștinii de pretutindeni în urma războiului mondial, care durere, a desrădăcinat în mare parte moravurile creștinești ale omenirii. Provoacă enoriașii să se întoarcă la

Hristos, care prin învățăturile și patimile sale sfinte a învins moartea, a cucerit lumea și ne-a arătat calea mântuirii. Cuvântarea plină de adânci învățături morale a fost ascultată de asistență cu cea mai încordată atențiune și a avut efect edificător de suflete, iar corul bisericii a întonat felicitarea de „mulți ani“.

Cu aceasta terminat fiind actul instalării, publicul asistent împreună cu căpeteniile tuturor oficiilor și autorităților publice formând un convoiu de automobile și trăsuri de gală a condus pe d. protopresbiter tractual la casa nouă donată tractului de către înțeleapta primărie a orașului. Aici s'a desfășurat a doua parte a programului stabilit pentru instalare consacrarea casei nouă tractuală și locuință a dlui protopresbiter. Actul sfânt al consacrării l-a săvârșit p. o. domn mandatar arhieresc, care și aici felicită cel de întâi, pe nou alesul d. protopresbiter în căminul său cald și ospital, apoi pe înțeleaptă primărie a orașului, care în frunte cu d. primar a luat parte în corpore și la aceasta a doua parte a solemnității.

Tot ce are Timisoara mai select a grăbit să aducă felicitări domnului protoprespiter. Toastul rostit aici la adresa P. S. D. Episcop și a d-lui protopresbiter de către dl primar a fost o dovadă eclatantă despre bunele intențiuni ce le nutrește dl primar și întreagă suita sa, neamului și bisericii străbune, iar toastul dlui senator M. Gropșianu prin măreția expunerii și apoteozarea bisericii străbune, care pururea a adunat pe fii săi la sânul ei de mamă bună, a electrizat până la extaz sufletele tuturor. Cu aceasta terminat fiind programul solemnității cei prezenți s'au depărtat ducând în sine cele mai dulci impresii și suveniruri.

Timișoara, la 23 Noemvrie 1924.

Coresp.

Aviz oficios! Provocăm P. O. Oficii protopresbiterale și Onor. Oficii parohiale, să administreze aici cel mult până la 20 Decemvrie 1924 toate *contribuțiile diecezane restante și curente*, rămânând răspunzători — pentru neexecutare și întârziere, — conducătorii oficiilor.

Consistorul diecezan.

Apostolatul mirenesc la sate.

Referat, citit în al V-lea congres misionar al Asociației Clerului „Andrieu Șaguna“ ținut în Oradea-Mare în zilele de 13 și 14 Nov. 1924

de preotul: IOAN EVUȚIAN.

(Urmare și fine.)

Dacă al V-lea Congres preoțesc, cheamă azi toate forțele vieții ale bisericii noastre la împreună conlucrare cu preotul pentru trezirea sentimentului religios, pentru însănătoșirea celulelor bolnave din corpul bis. pentru eschiderea și eliminarea corpurilor streini strecurate în organismul bis. dacă Congresul mai enunță și sentința, că progresul bisericii atârnă în primul rând dela puterea apostolatu- ce se face întrânsa; avem nedejde că bunii noștri credincioși ne vor și asculta și numai aceia, cari se simt bine la umbra și întunerecul poporului nostru nu-i vor da cuvenita atențiune. Căci ce nu s'ar putea face în cancelaria unui avocat pentru binele și moralitatea sătenilor noștri? Ca în în fața altacului așa stă și aici săteanul nostru și își mărturisește durerea, nevoile, păcatele, crimele, dorind ca sfânta lege să pună capăt remușcărilor sale de conștiință. Câte mărturii mincinoase, câte jurăminte false, omoruri furturi jafuri, nu ar putea fi evitate și scăzute dintre oameni, dacă astfel de păcate s'ar regăsi în fața tribunalelor și judecătorilor, cu apostoli ai dreptății cari să nu caute în fața omului, ci să judece fapta după merit. Dar medicul ce apostolat ar putea face printre aceia, cari își caută alinarea suferințelor corporale, provenite prin escese și contraveniențe față de legile morale și dzești în fața lui? Este știut că cele mai multe boale sunt urmări a păcatului. Aducerea aminte de Dzeu și legile morale în aceste cazuri, ar însănătoșă nu numai membrele obosite ale pacientului, ci și sufletul și un astfel de apostolat ar aduce poporului nostru sănătate corporală și sănătate morală.

Dacă am zis că religiunea nu se poate exhausta prin un program de organizare, ci numai prin un Duh de viață, apoi aceasta să

poate afirmă cu toată tăria și referitor la apostolat. Pe cel ce vrea să facă apostolat, trebuie să-l caracterizeze o însuflețire și un dor de a servi unui ideal. Apoi se observe principiile fundamentale de propovăduire: va trebui să urmeze *un scop*, să aibă *continuitate în lucrare și să se facă pe sine exemplu*. Pe lângă acestea cel ce dorește a face apostolat la sate, trebuie să cunoască *modul de gândire obiceiurile* săteanului. Cel ce face apostolat cu cartea, va trebui să pună cartea în mână săteanului și nu numai să-l îndrume la carte, să-și cumpere el cartea. Din Biblie d. e. îi place să-i vorbești și să-i citești, să-i scoți porabole, proverbe, profeții, poezie, cântare istorie și tablouri fermecătoare. La satele noastre e dezvoltat sentimentul milei, deci și rel. creștină, care are criteriul de *religiunea milei* trebuie astfel învederată. La sate golul se îmbracă, setosul se adapă, flămândul se hrănește, bolnavul se cercetează. E un altruism instinctiv, însă prin școala apostolatului acest altruism, va primi o haină religioasă.

Pe satean îl câștigi, dacă în vorbire și convorbire cu el rămâi aproape de fire și natură. Ii place să-i vorbești despre țarină, despre spice, despre ploaie, despre vreme. Referitor la aceste lucruri nu-i place nimic din ceea ce a confirmat lumea și știința modernă. Ploaua nu o formează nuorii, ci o dă Dumnezeu. În nuorul fugărit de vânt, în grăuntele ce incolțește în spicul ce aduce roadă el vede puterea lui Dumnezeu. Tot cursul lucrurilor din natură e rezultatul voinței libere a lui Dumnezeu. Este încredințat, că prin rugăciune poate schimba mersul nuorilor, poate opri și vindeca poalele trupești și sufletești. Moartea o consideră nu ca o nimicire, ci ca pe o voință supremă a lui Dumnezeu și ca pe o judecată dreaptă a Lui. Părerile aceste pe cari știința le declară naive, iar cărțile de școală le eliminează din studiul de toate zilele — plutesc în văzduhul satelor noastre, încarcă atmosfera și pătrund sufletele sătenilor, ferindu-i de egoismul îngust și vecinic neprecis a științei profane. Săteanul consideră de fericiți și pe cei săraci, și pe cei ce plâng, și pe cei flămânzi, pe cei blânzi, pe cei pacinici,

pe cei curați cu inima, crezând că plata acestora multă este la Ceriuri. Prin aceste și cu ajutorul acestor credințe vecinic stabile și mântuitoare săteanul să știe ridica cu gândul la Atotputernicul, Atotînțeleptul, Atot bunul și Absolutul Dumnezeu. Toți cei ce vor face apostolat la satele noastre, trebuie să țină cont de aceste credințe mântuitoare.

Pentru-ca asupra temei acesteia On. Congres preoțesc să-și poată mai ușor face obiecțiunile, fac și o scurtă recapitulare.

Apostolatul mirenesc la sate să poate face de cătră:

- I. *Indivizi* sau (Persoane singuratice) și
- II. *Societăți* sau (Asociații singuratice).

I. *Indivizi.*

Aceste pers. singuratice dela sate sau orașe, cărturari sau țărani cu carte, cari s'au distins printr'o viață exemplară, dacă îl impodobesc toate virtuțile creștine, dacă lucrările sale externe dau pe față năzuința interne de a se apropia de idealul sfințeniei și servesc ca model de viață și evlavie, la recomandarea preotului său, poate să primească din partea Episcopului dreptul de a face apostolat, dreptul de a propovădui și dreptul de a predica mulțimei. Dela aceste pers. sing. să se ceară depunerea jurământului în fața Episcopului, ca supremul păzitor a adevăratei învățături ortodoxe. Tot Episcopul va putea retrage acest drept, când va fi nevoie de aceasta. Cei cari fac apostolatul în scris, prin cărți și tipărituri vor fi deobligați a trimite spre aprobare Episcopului, cărțile și tipăriturile înainte de editare, având Episcopul dreptul de a suprima atari cărți și tipărituri, cari nu sunt de acord cu morala și credința ortodoxă.

Pentru acei, cari s'ar dedica acestui apostolat Centrele ierarhice se înființeze *Cursuri pastorale pentru clerici și mireni*. Aici profesori de teologie, preoți cu trecut pastoral eminent, vor arăta mirenilor metoadele după cari mai ușor și mai cu efect s'ar putea face acest apostolat.

Acei, cari pe acest teren vor arăta și dovedi zel și credință să se bucure de *gradății și distincții*.

II. Societăți sau asociații.

Societatea este o unire de mireni sau clerici, care are de scop exercitarea de fapte de pietate și fapte nobile. Încă în primele veacuri a erei creștine, creștinii s'au organizat în societăți, pentru-ca mai cu efect să facă propaganda religioasă și mai bine să se poată apăra de contrari. Azi nici un fel de propagandă nu se mai poate face fără organizație. Singuraticii și indivizii aproape ș'au pierdut terenul. Societățile ca persoane morale, recunoscute de Stat și Biserică, vor cuprinde un teren cu mult mai vast ca indivizii și vor aduce rezultate cu mult mai mari.

Intre societățile, cari ar putea face servicii religioase poporului nostru dela sate amintesc:

1. Cea mai puternică asociație de laici existentă și care poate contribui cu puteri materiale și spirituale la îmbunătățirea, la inobilarea și la trezirea sentimentelor bune la poporul nostru este *Statul*. Bărbații de stat știu prea bine, că biserica ortodoxă e cheia și viitorul fericirii neamului nostru, știu și aceea, că neamul românesc la sate s'a încheagat și acolo s'a susținut, deci o atenție deosebită trebuie să dea nepretenzivului sătean, care să mulțumește cu o școală și o biserică, numai cât aceea a lui pretinde să fie.

2. Să știe cât de multă putere are azi *tiparul*. Fără el nu poți face propagandă. Apostolii desculți, cerșetoria evlavioasă azi nu mai are trecere. Azi se lucră toate la repezeală. Prin întârziere de câteva ore în războiul mondial s'au pierdut lupte decisive. Azi ziarul care apare mai de dimineață e mai mult cetit, cele întârziate abia se mai citesc. Pentru-că săteanul nostru să nu poată fi câștigat de cărțile și ziaristica streină să cere: *Editarea de cărți și ziare religioase pentru popor*. Dar cum ori-ce întreprindere românească e târzie și îngreunată de sărăcia noastră, ar fi bine și aici o asociație: *Asociația ziarelor și revistelor religioase*. Aici să se angajeze toate puterile laici și preoți deopotrivă, să se scoată ziare ieftine, pentru popor, reviste bune pentru cărturari, cei sărmani și doritori de carte religioasă să o poată primi și gratuit. Cartea și ziarul religios, trebuie pus în mâna lui, trebuie imbiat cu el, trebuie cetit și explicat.

3. Un alt mijloc de propagandă religioasă e *Cântarea*. Aproape toate religiunile își exprimă sentimentele lor de laudă și mărire față de Dumnezeu, prin cântare. Dela melodia cântării, atârnă înălțarea inimii. În biserica noastră,

cântarea a fost esecutată în totdeauna de laici; tot asemenea și în alte biserici. La sate mai ales în toate timpurile cântarea a fost apreciată. Dascălul român, ieră cantorul bisericei și dascălul cantorilor. Nu este comună unde să nu se pomenească cu deosebită evlavie, numele dascălului, care a instruat pe săteni în cântările bisericești. Să se înființeze, deci fără amânare: *Cursuri cantonale*. Aceste cursuri se vor putea ține în fiecare comună. Cantorii bătrâni pe lângă o remunerație bună, vor instrui pe doritorii de a cânta în biserică. O succreșcență de cantori, va mări prestigiul serviciilor lor liturgice și vor atrage poporul la cercetarea bisericei. Că și în centrele cu Episcopi se vor înființa cursuri cantonale, de unde să iasă *cantori diplomați*, va fi numai în folosul bisericei și e necesar să se înființeze. Pământul cantoral va servi de bază materială acestor cursuri, nizuinduse, a trimite oameni destoinici de a cânta și făcându-se instrucția lor gratuit (instructorul retribuit fiind din venitul pământului cantoral, iar cei instruiți, să fie de obligați o servi biserica cu cantoratul 3—5 ani gratuit). Unde nu este pământ cantoral să se înființeze *Fondul cantoral*. Tot în legătură cu cântarea de strană amintesc: *Asociațiile corale și Asociațiile de fanfară*. În lipsă tuturor acestora și până când acestea vor putea lua ființă să se introducă în biserici: *Cântarea în comun*. Maiestrii de cor și zeloșii să se bucure de gradații și distincții din p. Episcopului și a Ministrului artelor.

4. În fiecare comună să-se înființeze fără amânare: *Asociația pentru înfrumusețarea bisericei*. Se vor căuta toate mijloacele prin cari casa lui Dumnezeu să nu în rămână părăginită și uitată. E prea puțin ca numai din Duminică în duminică să ne aducem aminte de ea. În aceasta asociație să se cuprindă cât de mulți membrii, însă numai acea, cari au arătat râvnă în acest scop, prin dăruiri prin donațiuni etc. (în aceasta asociație se va cuprinde și îngrijirea morminților). Aceasta asociație poate fi formată separat din femei. Femeile prin lucruri de mână, prin tresături prin introducerea cureteniei exemplare în biserică vor face un apostolat bun cu rezultate frumoasă. Se vor îngriji pentru înființarea de fonduri spre acest scop. Râvnitorii zeloșii să se poată bucura de distincție din partea Episcopului sau a Ministrului artelor.

5. *Asociația pentru îngrijirea mormințelor, cimitirelor, monumentelor și grădinilor eroilor*.

Aceasta asociație se poate compune din

bărbați separați și din femei iarăși separat. Să știe că dintre toate religiunile în această privință biserica noastră a rămas mai în dărăpt. Trebuie să rupem cu tresutul rușinos. Cimitirul trebuie curățit de spini și polămidă. Cimitirul trebuie să fie locul de odihnă, unde nu este decât lumină și verdeață. Tot asemenea rugile crucile, troițele și monumentele eroilor. Cei-ce le-au ridicat, le-au ridicat pentru preamărirea lui D-zeu, iar noi să nu le lăsăm de rușinea oamenilor. Zeloșii și râvnitorii să fie premiați diu partea Episcopului și din partea Ministerului artelor.

6. *Reuniuni de înmormântare.* E prea isbitoare deosebirea, ce se face cu ocaziunea înmormântărilor. Dela parada scilpitoare, ce se face pentru unii a întimpinat lipsă, sărăcia golitate și desinteresarea pentru alții, îndeosebi pentru cei lipsiți, pentru streini, pentru găsiți, pentru înecați etc. religiunea creștină își pierde deoată farmecul și criteriul de religiunea milei. De aceea reuniunile de înmormântare cari pot fi compuse din bărbați și femei, vor da primele ajutoare muribunzilor, se vor îngriji de primele și necesarele ajutoare de înmormântare a săracilor astreinelor. Din ac. reuniune cu timpul se va putea transforma în o mică „Crucie roșie” intrând în legătură cu principale Crucie roșie, după-ce putea purta insigrii, conform statutelor Cruciei roșii. Samarineanul din Evangheliei să fie o pildă vie. Cei zeloși și râvnitori să se bucure de premii și distincții.

7. *Reuniunea de pompieri și de salvare.* Satele noastre sunt așa de des supuse incendiilor, esundărilor și diferitelor tempesteți a naturii. Ca aceste ocazii să întâmplă scene sfâșietoare de inimă. Omul ajuns în nefericire își întinde brațele după ajutor, ridică ochii la ceri, învoacă pe D-zeu și pe deaproapele să vină să-i ajute. Aici religiunea creștină, care are de bază iubirea deaproapele poate face minuni și cuceriri de inimi. Oameni bine organizați și bine instruiți în a da ajutorul de lipsă celor ce sunt în nefericire vor face un apostolat demn de a se pomeni în șirul acelor apostoli, cari lucră cu creierul și cu cartea. Faptele mari, nobile, creștinești să fie apreciate și distinse.

8. *Reuniunea pentru țăsătorie românească.* Tot în mult se încuibă la setele noastre luxul care aduce la casa țăranului român, sfadă ceartă și sărăcie. Scumpetea enormă, care încrețește fruntea unui părinte de familie, de cele mai multe ori devine insuportabilă, când e vorba de îmbrăcăminte. Cu toate că

națiunea de lux nu e definită, totuși a cheltui în mult de cât aduci și dacă nu e lux e pradă. Reuniunile de țăsătorie vor face un serviciu bisericii, familiei și neamului. Lucrările merituasă să se distingă. Din ac. reuniune, bineînțeles vor face parte numai femei.

Comitetele de moralitate. Intre agendele pe cari ar trebui să le exercită comitetele noastre parohiale ar fi și grija pentru moralitatea credincioșilor. Superficialitatea și monotonia, care caracterizează comitetele noastre parohiale, ne dau dreptul ca pentru grija de moralitatea poporului nostru să recurgem la alt espedient și anume la înființarea în fie care comună a Comitetele de moralitate. In satele noastre în totdeauna se află oameni cu caracter frm, cu credință tare, virtuoși și morari. Din astfel de oameni să se compună un comitet de moralitate „Deși va greși ție fratele tău, mergi și-l muștră între tine și între el deci de te va asculta ai dobândit pe fratele tău, iar dacă nu te va asculta mai ia împreună cu tine încă unul sau doi... iar de nu-i va asculta nici pe ei, spunel soborului și de nu va ascuta nici de sobor, să-ți fie ție ca un păgân și vameș”. (Mat. 18. 15.) Iată că comitetele de moralitate au bază în ft. Scriptură. Sunt atâtea cauze la satele noastre, cari dacă ar putea ajunge înaintea acestui comitet sigur n'ar mai ajunge la advocați, judecătorii și tribunale. Acestui comitet i's'ar putea da și oare care autoritate morală și de drept. Așa d. e. Atestatele comunale de moralitate să fie extradate de el; va luă în programul său: lupta în contra alcholorului. Controlarea birturilor, ca să fie închise într'adevăr și nu numai proform în Duminici și sărbători. Vor luă lupta contra înjurăturilor, și acelor, cari ponegresc lucrurile sfinte. Respectarea bunurilor publice, ca: poduri, insignii, semnele drumuri șosele ș. a. și le cruță de datorări și sticăciuni, prin aeea ce produce pagubă statului și păcat pentru sufletul lui. Acest comitet se va putea constitui în un *jurii pentru împăcarea celor învrăjbiți.* Bărbați și femei înainte dea-și căuta refugiu în divorț, vor căuta împăcarea înaintea acestui jurii. Acestei juriuri se vor forma separat pentru bărbați și separat pentru femei. Comitetele de moralitate vor putea face un apostolat plin de binefaciu pentru poporul dela sate. In aceste comitete va luă parte ca membru și sfătuitor întodea una și preotul.

10. In fiecare comună să se înființeze un *Azil sau Casă de oaspeții.* Aici se afle odihnă hrană, lumină, călătorii, refugiații, înopțații,

rătăciții, părăsiții, alungații. (ucenici servitori, servitoare). De multe ori câte un biet călător e silit a cutreera sate de-a rândul până-ce își află un conac peste noapte.

Toate aceste Asociații, Comitete și Reuniri se vor alege, organiza și constitui în așa numitul *Sinod religios*. În luna Ianuarie a fiecărui an după sinodul ordinar, în Dumineca următoare să se țină un mare Sinod religios, când vor lua ființă susnumitele asociații. Vor fi compuse fiecare din membrii sinodului parohial; se vor alege pe baza listei membrilor sinodului parohial. Fiecare asociație va fi compusă din președinte, vicepreședinte, cassar, notar și 3 membrii aleși. Se vor alege pe 1 an; vor putea fi realeși. Pentru femei se va face o listă separată, în care vor fi luate toate femeile majorene, vor fi eschise, cele cari trăiesc în concubinagiu. La toate acestea începutul va fi greu, căci poporul nostru nu e dat la organizații și asociații. Nu cunoaște nici chiar organizațiile muncitorești, nu știe cei asigurarea- nu știe ce-i reuniunea pentru asigurarea vitelor. cu toate-că de veacuri lucră pe acest teren. Și lucră de cele mai multe ori cu pagubă uriașă și fără dobândă, pentru că nu e organizat.

Tot așa e și pe terenul religios. Poporul nostru e credincios e plin de virtuți, e de omenie, milostiv, postitor, bun de inimă; dar în religia lui e puțină viață sau putere lucrativă și puțină pricepere. Aceste lacume își au aplicarea lor: viața i'a răpit-o robia de ieri, iară priceperea i'a răpit-o și i-o răpește și azi amalfabetismul. O noaună pastorală — după recerințele zilelor de azi din partea preoțimei — va aduce în biserica noastră o viață noaună; iară o școală, în care să planeze spiritul religios cea mai arzătoare recerință a poporului dela sate, va ridica priceperea țaranului nostru, făcândul bun, religios și nobil.

Dacă asociația „Astra“ a avut rezultate binefăcătoare pentru cultura poporului român avem nădejde că prin muncă intenzivă, Asociația clerului „Andrieu Șaguna“ va avea rezultate binefăcătoare asupra religiozității și înobilării sufletești a poporului nostru.

Deci o îndrăzneală, o sfortare uriasă să recere din partea tuturor: mireni și preoți deo potrivă la o conlucrare sinceră! Aceasta este unica cale pe care dacă azi plecăm plini de grijă, în viitorul apropiat ne vom întâlni victorioși.

Iară până când toate aceste se vor împlini, nouă preoțimei de azi apostolilor probați dela sate, ne revine sarcina să ne îndoim puterile să continuăm apostolatul început pe Hristos învățându-L, pe Hristos predicându-L, pe Hristos pretutindenea căutându-L.

Așa să lumineze lumina noastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele noastre cele bune să preamărească pe Tatăl nostru cel din ceriuri.

Dumnezeu să ne ajute!

Predică pentru Dumineca înainte de Nașterea Domnului.

Rostită de F. CODREANU în anul 1922. Arad.

Preasfințite Domnule Episcop.

Dreptmăritorilor creștini.

Sfânta noastră Biserică a întocmit cu multă înțelepciune, ca în Dumineca dinaintea Nașterii Domnului să se citească la sf. liturghie Evanghelia, ce cuprinde cartea neamului și nașterea lui Isus Hristos. Și oare pentru ce? De ce trebuie să se citească această Evangheliă, când credincioșii nici răbdare nu mai au s'o asculte? Peste tot, pentru ce a pus Evanghelistul cartea neamului lui Isus în fruntea Evangheliiei?

Asfel mă întrebam odată. Mă întrebam de zeci de ori și tot nu puteam să înțeleg, de ce se citește la sfânta liturghie șirul acesta lung de nume dela Avraam, patriarhul — până la împăratul David și dela acest împărat mai departe până la împăratul împărăților, adevăc până la „Isus ce se zice Hristos“? Știu că și alții s'au întrebat în felul acesta, iar unora poate le pare chiar stranie citirea, căci cine mai poate chiar și numai să urmărească cu luare aminte șirul lung de nume, în care se cuprinde aproape întreg Testamentul Vechiu.

Adesea am căutat să știu, mă întrebam, iscodiam stăruitor și am găsit răspunsul. Mare mi-a fost bucuria, c'am aflat răspunsul ș'am venit s'o împărtășesc și altora, ca bucuria mai mare să-mi fie.

Cine nu-și aduce aminte, iubitorilor, că la serbă-

rile naționale se amintesc eroii, persoanele însemnate din istoria neamului. Astfel: Traian ca împărat cuceritor; Decebal, ca rege cu voință tare; Litovoiu, începător al unirii de neam; Dragoș, Basarabii, Mușatinii, descălécători de țară, dătători de legi și dătină, după cum zice poetul; Mircea cel simplu după vorbă, după port; Ștefan cel mare și sfânt, ctitor de așezăminte, Mihaiu Viteazul, făuritor al visului măririi românești, Brâncoveanu, mucenic al creștinătății și al neamului martir și alții și alții, iar șirul nu e întreg și parecă nu se mai sfârșește.

Un astfel de pomelnic face și Biserica, citind începutul Evangheliei după Mateiu, că doar ne gătim de un praznic mare, ne gătim de o serbare a neamului omenesc, de sărbătoarea Nașterii Domnului. În chipul acesta amintim pe Avram, primitor de Dumnezeu și al făgăduinței lui Dumnezeu primitor; pe Iacob cel îndurerat de dorul fiului vândut; pe Iuda vânzătorul de frate; pe Rut, nora iubitoare și harnică; pe David, împăratul și psalmistul plin de frământări, plin de sbucium și căință; pe Solomon, ziditor al înțelepciunii și al templului mareț și alții și alții, că nici Evanghelistul nu-i amintește pe toți.

În istoria neamului nostru un erou reprezintă mărirea neamului, altul bucuria, al treilea durerea, hărnicia al patrulea, credința și iubirea al cincilea și tot așa până la cel ce reprezintă rușinea neamului, că nu este istorie, în care să nu fie și înfățișători ai rușinei. Nici genealogia din sf. Evanghelie de astăzi nu e altfel. Și în ea se perindă cei ce înfățișează credința, nădejdea, iubirea, truda, mărirea, durerea, mânia, desfrâul, rușinea și altele și altele.

Evanghelistul amintește numai de 3 ori 14 generații, dar istoria Testamentului Vechiu arată mai multe și cine-ar putea să creadă, că'n istoria asta toți sunt înșirați? Nici pe departe, că nici în istoria neamului nostru b. o. nu sunt însemnați toți eroii. Nici aici nu sunt toți, că e scurtă istorisirea, însă așa scurtă cum e, de-o citești și dacă te gândești asupra celor citite, ți-se arată tare schimbăcioasă, dar cu toate schimbările din ea, observi, că duce într-o direcție oarecare.

Ca să înțelegem mai bine, iarăș ne vom întoarce la istoria neamului nostru. Ce vedem? Un șir de lupte și de frământări. Lupte cu vecinii și dușmanii năvălitori și asupritori; între frați lupte, lupte între suflete și în fiecare suflet vedem lupte. Lupte și iar lupte, necurmă lupte. Ne-am frământat, sbătutu-ne-am și ne-am svârcolit, dar fiecare suflet din fiecare luptă și fiecare luptă din fiecare suflet avea o direcție mult-puțin limpezită: fericirea neamului, desrobirea, mântuirea neamului. Se obosiau sufletele în luptă și adesea pierdeau din vedere direcția. Și ce dureroasă era atunci frământarea sufletească! Amară era frământarea și la atâtea păcate îndemnătoare. Pierdută era direcția frământării, nu se mai cunoaște

calea mântuirii neamului, deși calea se arătase odată lămurit prin voevodul Litovoiu, începătorul unirii de neam. Dela Litovoiu încoaci încă s'au ivit suflete înfăcărâte, însofiate de Dumnezeu, cari arătau uneori calea. Totuș: Calea totuș se pierde și durerea era amară. Umblam dibuind, umblam prin întuneric și întunericul prea la multe păcate ne-a adimenit.

La fel e și istoria Vechiului Testament ori chiar mai sbuciumată. Făgăduința Domnului făcută celor dintâi oameni, că din sămânția Evei se va naște cel ce va zdrobi capul șarpelui, parecă era uitată și nu mai aveau sprijin sufletelor lor. Avraam primi înnoirea făgăduinței, că „se va face neam mare și mult și întru el toate neamurile se vor binecuvântă“. Creștea în sufletele lor dorul, dar parecă nu era limpede în mințile lor făgăduința, ori nu puteau s'o înțeleagă și iarăș se turburau și iarăș pierdeau direcția. Trimisu-li-s'au oameni luminați dela Dumnezeu, să le arate din nou scopul pierdut și calea spre acest scop. „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău“ a grăit Domnul prin Moise și prin proroci, dar oamenii iarăș pierdeau ținta. Umblau dibuind prin întuneric și păcatele i-au copleșit. — Șirul de neamuri din sfânta Evanghelie sunt înfățișătorii luptei din lăuntru lor, reprezentanții frământării sufletești în necunoașterea limpede a scopului. Și trebuie să fie descoperit acest scop și limpede avea să fie, căci omenimea era însetoșată să-l cunoască.

Induratu-s'a Dumnezeirea de omenimea sbuciumată și ostenită. Hristos-Dumnezeu s'a pogorit din cer, s'a intrupat însuș Dumnezeu și om s'a făcut, pentruca însuș Dumnezeu în persoană să ne descopere ținta vieții: „eu sunt lumina lumii“, eu luminez în întuneric, eu vă luminez calea; „eu sunt calea“, prin mine și numai prin mine ajungeți la cunoașterea scopului ce-l aveți; „eu sunt... adevărul“, eu sunt scopul vieții voastre, căci adevărul și cunoașterea adevărului vi-e ținta. Spre mine și prin mine aveți să năzuiți. Dacă v'ați frământat mult în lăuntru nostru, dacă ați ostenit în căutarea mea, „veniți la mine toți, voi cei osteniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi“. Veniți, veniți la mine. „Adevăr zic vouă, că mulți proroci și drepti au dorit să vadă cele ce vedeți și nu au văzut și să audă cele ce auziți și n'au auzit“.

Acesta e dar, Hristos e dar scopul. Și biata omenime cum alergă să-l caute, cum s'a abătut omenimea dela acest scop tocmai căutându-l. Câtă zăpăceală, câtă rătăcire și durere și ce de păcate mari și grele n'a luat asupra sa omenimea! Da, acesta e scopul și noi — precum grăia prorocul Isaia: „Toți ca niște oi am rătăcit, fiecare din calea sa s'a abătut“.

Iată, deci, că sfânta Evanghelie de astăzi, dându-ne cartea neamului lui Isus, ne înfățișează sbuciumul și dorul veacurilor de-a vedea pe Mântuitorul. Și ce serbare a fost venirea Lui! Inger a vestit-o și îngeri au cântat mărire Celui Preaînalt la Nașterea

Domnului, căci prin această naștere s'a renăscut lumea.

Iubiților. Suntem în pragul sărbătorii și se cuvine, să ne gătim de cuvliincioasa ei petrecere. Să ne aducem aminte, cum veacuri dearândul s'au frământat cele mai mari suflete, cum au căutat ținta vieții și calea spre țintă și razim cum căutau în calea aceasta. Să căutăm, să alergăm, să ostenim și noi spre ținta vieții, spre liniștea și pacea sufletelor noastre.

Să nu uităm însă, că nouă ni-s'a dat să ne cunoaștem scopul; noi știm că vieța noastră e numai Hristos-Dumnezeu, El e scopul, El calea spre scop, El razimul în calea ce duce la scop. Dacă prorocii și toți ceji din Vechiul Testament îl doriau până nici nu L-au cunoscut, în noi trebuie să fie dorul mai arzător. Noi avem să năzuim, să ne apropiem tot mai mult de El și pe El, Cel neapropiat să-L apropiem de noi. În lăuntru nostru avem să-L dorim, ca în noi, în sufletele noastre să se sălășluiască.

Să ne gătim de sărbătoare. Să îmbrăcăm cele mai curate haine sufletești. Să spălăm și cea mai mică pată din haina sufletului nostru, pentru că duhovnicească și negrăit de mare e sărbătoarea. Ea e curmarea sbuciumului sufletesc al atâtor veacuri de oameni și mântuirea din frământări. Ea e găsirea scopului, a căii spre scop și a razimului în calea spre scop.

Celor mai de demult a grăit Domnul în feluri și chipuri, prin minuni și prin oameni — proroci. Nouă ne-a grăit în persoană Domnul. Să ne gătim de sărbătoare mărire înălțându-l, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

INFORMAȚIUNI.

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Ioan, a sosit dela București, Luni în 1 Decembrie l. c.

M. S. Regele și Principele Carol în județul Arad. Mercuri și Joi, în 3 și 4 l. c. Suveranul nostru Principele Carol, Regele Gheorghe și mai mulți principii, au făcut o vânatoare în stil mare, în pădurea „Ciala” din apropierea orașului nostru.

Decembrie I. în Arad. Ziua proclamării alipirei Ardealului la patria mamă, s'a sărbătorit în orașul Arad, cu bucurie și însuflețire mare.

În catedrala noastră s'a oficiat Te-Deum, de părintele asesor-referent Mihai Păcățianu, asistat de p. asesor Dr. T. Botiș, preoții Turic, Codrean și diaconul I. Cioară. La finele serviciului divin, a predicat cu avânt p. C. Turic profesor la teologia noastră. A participat lume multă în frunte cu d. prefect Georgescu, d-nii generali Scărișorean și Manu etc.

După masă la oarele 5, despărțământul „Astrei”

din Arad, a aranjat în palatul cultural, o serbare, care a reușit bine. A făcut impresie adâncă conferința d-lui profesor universitar Dr. S. Dragomir, care ne-a transpus pe un moment în luptele politice și la ținuta românilor din în anii 1848 și 49. Ne-a arătat cu multă dibăcie lipsa de sinceritate și conduita plină de duplicitate a fostului deputat de Beluș, care în calitate de satelit a lui Kosuth, a tradat interesele românilor.

S'a prezentat bine corul seminarial condus de profesorul Lipovan.

Noui timbre postale. Direcția poștelor a pus sub tipar noi cărți poștale de 7 lei și 50 bani și de 10 lei, iar cărți poștale de 4 lei și 50 bani.

Nouile timbre de 6'50 și cărțile poștale de 4'50 vor servi pentru corespondența cu: Austria, Cehoslovacia, Italia, Polonia și Ungaria, iar timbrele postale de 10 lei pentru celelalte state. Nouile emisiuni vor fi puse în vânzare zilele acestea.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:
Teodor Cioban,
architect.

CONCURS.

Concurs repetit.

Rez. Cons. 3783/924. Pentru îndeplinirea parohiei a doua din Bârsa, tractul Buteni, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Dotatie: 1. Sesia beneficiată de fostul preot.

2. O grădină parohială.

3. Bir și ștole legale.

4. Intregire dela stat negarantată de parohie. Diferitele contribuții după beneficiu cad în sarcina alesului.

Catehizarea și predicarea regulată este deobligătoare.

Parohia este de cl. II-a, dar sunt admiși la concurs și cei cu cvalificație de cl. III-a.

Reflectanții să urmeze dispozițiilor regulamentare.

Comitetul parohial.

F. Roxin, protopop.

—□—

2-3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**